

6 Vysoká pec pod Amálkou / Der Hochofen

Došli jsme na konec „železné cesty“, po níž povozníci dopravovali vytěženou rudu z Rotavy do panské hutě. Železné rudy se zde drtily a tavily v první rotavské vysoké peci. Huť stála podle historických zpráv z let 1776, 1785 a 1928 pod Amáliinou myslivnou pravděpodobně od poloviny 17. století do sklonku 18. století. Podle kronikáře Hermanna Brandla vysoká pec denně strávila 16 sáhů dřeva, tj. přes 54 m³. Tím se stala „postrachem panských lesů“. V důsledku její činnosti rotavské lesy tehdy podstatně prořídly. Na železářskou historii upomínají pomístní jména. Místo s výmluvným názvem Hamerní paseka (Hammerath) zabíralo podle historiků Brandla a Riedla celý pravý a zčásti levý břeh Bystřiny v dlouhém úseku mezi Růžovým údolím a silnicí Horní Rotava – Šindelová. Nacházíme se tedy uprostřed bývalé Hamerní paseky. Po zrušení zdejší vysoké pece a jejím přeložení do Šindelové byla vysázena smrková monokultura. Zdejší lesům se na nejstarší katastrální mapě Rotavy 1842 říkalo Na hamru (Am Hammer).

Kromě železné rudy, dřeva, dřevěného uhlí a tavicích přísad vyžadoval vysokopecní provoz vodní energii. Kolem hutě protékal Vysokopecní potůček (Hochofenbachl).

To byl zřejmě umělý kanál, který přiváděl část vody z Bystřiny. Přesnou polohu vysoké pece zatím bohužel neznáme. Indicie v podobě vyschlého vodního náhonu, úlomků dovezených železných rud, drčeného čediče jako tavicí přísady, dřevěného uhlí a vytavené strusky dávají tušit existenci hutě v blízkosti našeho stanoviště.

Spolehlivou lokalizaci vysoké pece komplikuje fakt, že Vysoká pec (Hochoffen) nebo Na hamru (Am Hammer) jsou pomístní

jména také na soutoku Bystřiny a Rotavy v Růžovém Údolí, asi 700 m pod námi. Také tam je v terénu dohledatelný vodní náhon, obrys hamru a pláty železných strusek. Také tamní hamr měl svoji Hamerní paseku, podle níž se jmenovala přilehlá část dnešní Šindelové.

Nyní se vrátíme okruhem zpátky k Rotavě, ale to nejhezčí nás ještě čeká...

Zdroje: Bartl 1961, 1964, M. Bechyně, Brandl 1928, IS Hochgarth 1842, V. Lepš, P. Rojík, IS Rothau 1942, Riedl in Seitz 1972, Riedl-Archiv, Kühnl 1986-mapa Šindelové v muzeu Augsburg

Nosticovský hamerní les v indikační skice Rotavy 1842 / Hammerwald des Grafen Nostitz in der Indikationsskizze Rothau 1842

An die hiesige Eisenindustrie erinnern nur noch Flurnamen. Der Flur mit dem markanten Namen „Hammerrath“ beanspruchte laut der Meinung der Heimatforscher Brandl und Riedl das ganze rechte und teils auch linke Ufer des Zwieselbaches im Abschnitt zwischen den Straßen von Schindlwald nach Ober und Unter Rothau. Wir befinden uns also etwa in der Mitte der ehem. riesigen Waldlichtung Hammerrath. Nach der Stilllegung des Hochofens und nach seiner Versetzung nach Schindlwald (Šindelová) wurde hier eine Fichten-Monokultur angepflanzt. Der Wald wurde später in der Katasterkarte von Rothau 1842 „Am Hammer“ genannt.

Außer Eisenerz, Holz, Schmelzzutaten und Holzkohleerforderte der Hochofenbetrieb auch Wasserkraft. Zu der Hütte wurde das sog. Hochofenbachl geleitet. Das war wahrscheinlich ein Kunstgraben, dessen Wasser vom Zwieselbach (Bystřina) abgezweigt wurde. Die genaue Lage des Hochofens kennen wir leider nicht, aber wir vermuten sie in der Nähe unseres Standortes. Eisenerze, Basalt, Schlacken, Holzkohle und der ausgetrocknete Wassergraben sind noch auffindbar.

Die Lokalisation des Ortes wird durch die Tatsache kompliziert, weil „Hochoffen“ und „Am Hammer“ gleichzeitig alte Flurnamen im Rothauer Rosenthal an der Mündung des Zwieselbaches sind. Dort kann man noch Umrisse eines Wassergrabens, eines Hammerwerkes und viele Schlacken finden. Auch dieser Hammer etwa 700 m unter unserem Standort hatte seine „Hammerreuth“ und nach ihr wurde sogar ein Teil der benachbarten Ansiedlung Hochgarth benannt.

Wir kehren jetzt in einem Bogen zurück nach Rotava, aber das Schönste haben wir noch vor uns.

Doora, modřín u býv. hůjenický, detail 0355m 1/35m M. 10.09'

